

זהירות רעל חברתי! | פוסט אורח מאת גילה דנינו-יונה

פורסם ב- דצמבר 2, 2013

אז מה היה לנו בפרק הראשון של הסדרה החדשה "להיות איתה" שכתב אסי עזר ושודרה בפריים-טיים בערוץ 2?

הפרק הראשון מניח בפנינו מערך שלם של סטריאוטיפים גזעניים באמצעות סימבולים מילוליים וחזותיים שבתוכם כך נראה תרחיש הסדרה כולה. אסי עזר מתרפק ברומנטיות על המציאות הישראלית ומניח בבסיס סיפור האהבה את המתח העדתי והמעמדי: עמוס דהרי האופה התימני מבת ים שבמקור הוא בכלל מ"הפחונים בצנעה" מסתחרר ומתאהב בנועה הולנדר ביתו הבלונדינית, הדוגמנית האשכנזייה של טייקון. מבט אחד שלה גורם לו לוותר על בת זוגו בתשע השנים האחרונות, לה הוא אמור להציע נישואין.

מה מספר לנו הפרק הראשון על עמוס ונועה? לו יש מאפיינים מזרחיים מובהקים; גר בבת-ים עם ההורים, תימני, עובד במאפייה המשפחתית, יש לו אח ואחות, אימא שמאכילה אותו ובטח משפחה גדולה ומורחבת שעוד נחשף אליה. בקיצור מאפיינים של 'שכונה', מזרחיות ופרובינציאליות שמקבלים ערך שלילי. ונועה הולנדר? היא כנראה גרה בצפון תל אביב, אשכנזייה שנגעה בזוהר ההוליוודי. אין לנו מושג איך נראים הוריה, הבית שלה והאם יש לה אחים, אבל אנחנו יכולים לדמיין. מלווה אותה סוכן אישי קשוח שמסדר לה את החיים, מאפשר לכל גחמה שלה לצאת לפועל. היא מלווה גם בחברות קולניות, פאקצות כאלה, היא לא נוהגת בעצמה כיאה למעמדה, יש לה נהגת וג'יפ שחור נוצץ ומאובזר. לעומת עמוס שבקושי יכול להרשות לעצמו חופשה באילת, נועה טסה מטוקיו לפריז, הגלובוס קטן עליה. בין עמוס ונועה בכל זאת יש דמיון אחד: שניהם נפרדים מבני זוגם. ממש במקרה רק הנשים נבגדות, על ידי הגברים בסדרה. אולי מנחם משהו, יעני לא חשוב מאיזה מעמד ומצא את – הגבר של חייך יבגוד בך... אבל רגע רגע, יש בכל זאת הבדל, כי נועה שעזבה את החבר שלה שבגד בה יכולה להרשות לעצמה להשתעשע עם מי שבא לה, היא רק צריכה לזרוק לו מבט חושני. ומה עם נְסָה החברה של עמוס? ונסה...?! האם הבחירה בשם רומזת לכל המזרחיות שמתהדרות בשמות בעלי ניחוח צרפתי, סטייל אוולין, ז'ולייט ובריג'יט שהשם לא יעזור להן?! ונסה שלנו היא מודל סטריאוטיפי של אישה מזרחית: כל מה שהיא רוצה זה להתחתן, היא אסרטיבית, עצבנית מקללת ובעיקר עושה לעמוס בושות במסעדה הצפונבונית המפונפנת. הבנו, הבנו... המסעדה הזו לא מתאימה לה, התפריט זר לה, היא כמעט מזמינה בטיפשותה בקבוק יין באלפי שקלים, כי מה היא יודעת באמת?! היין היחיד שהיא מכירה עולה במכולת 30 שקל. ההתנהגות שלה לא הולמת את ההתנהגות המקובלת במסעדה שבה מנהלים שיחות אינטלקטואליות בלחש, ההתנהגות שלה לא הולמת גם את הנורמות המגדריות – מה היא השתגעה?! היא מציעה לו נישואין??? וכשהוא משפיל אותה בפומבי ומסרב, בלי להתבלבל היא שופכת עליו את צלחת מרק הארטישוק, לא חרם ונסה? 300 שקל מנה?! אהה כן, ארטישוק בתצורתו המקורית ירוק עלים, אוכלים בעיקר מרוקאים כמו ונסה, רק מוקרם כמרק קטיפתי הוא עובר את "ההלבנה" הראויה והופך להיות מאכל ראוי, ממש כמו אסי עזר שטורח שוב ושוב להלבין את עצמו ומקפיד שהמסכה הלבנה על עורו השחום תהיה צחורה. צודק אסי! [כך קונים מקום בפריים-טיים ההגמוני](#) כ'מזרחי מחמד' על גב העדה. כן שמנו לב לעובדה שעמוס הזמין מרק ארטישוק כי נועה הולנדר המליצה לו על המנה, הוא לא באמת מצליח לאכול אותה, אבל הוא נושא אותה שפוכה בגאוה על החולצה לאורך כל הפרק.

עמוס ונועה נפגשים לראשונה במסגרת שמגדירה היטב את המרחק העצום ביניהם; עמוס רואה אותה בטלוויזיה כשהוא במאפייה. הפעם השנייה היא בשירותי הגברים במסעדה, כי נועה יכולה להרשות לעצמה לחצות כל גבול, כולל להיכנס לשירותי גברים. כדי להבהיר לצופים את זרותו של עמוס, נועה מדגישה בפניו שמובן לה שזה הביקור הראשון שלו במסעדה וממליצה לו להזמין מרק ארטישוק, כי כל יתר המנות "לא משהו", מה שמבהיר לנו הצופים שהיא נועה 'בת בית' במסעדה הזו והיא כבר התנסה בכל המנות. אחרי שונסה עוזבת את המסעדה בכעס, נועה מציעה לעמוס להתלוות עליה להמשך הערב.

די הרבה דברים הם הספיקו בערב אחד. הבילוי הראשון שלהם הוא "קיר טיפוס"... אין ספק שסוג בילוי זה אינו רומנטי ואינו סטנדרטי, אז למה בעצם ממקם אותם אסי עזר דווקא שם? קיר טיפוס, בין אם אנחנו עולים בו או יורדים ממחיש הבדלי גבהים וממחיש באופן וויזואלי את המושג "עלייה לגבה" שזה מה שנדמה לעמוס שקורה לו במפגש עם נועה. העובדה שעמוס דווקא יורד בקיר מלמעלה למטה על גבי פוסטר ענק של נועה שתלוי על הקיר, היא רמז מקדים להידרדרות המהירה ביחסים של עמוס ונועה. אחרי קיר הטיפוס נועה לוקחת את עמוס למועדון נחשב ומאפשרת לו לעבור את 'הסלקציה' בכניסה. בשלב הזה היא מואסת בו ושולחת את העוזר האישי שלה להבהיר לעמוס שעדיף לו להסתלק בלי לחולל מהומה ושיחסית למקום ממנו עמוס בא "הפחונים בצנעה" הוא הגיע די רחוק בקשר עם בת הטייקון. הסוכן האישי לא שוכח להשאיר לעמוס כרטיס ביקור שישלח לו חזרה את חולצת הגוצ'י שהשאל לו, אחרי שתעבור ניקוי יבש. עמוס כמזרחי גאה שכל הונו התרבותי מסתכם בזה שיש לו "כבוד", פושט את "הגוצ'י" משליך אותו והולך לדרכו חשוף בפלג גופו העליון, שהרי החולצה הממותגת שהושאלה לו שימשה כתחפושת למה שהוא איננו, ואפשרה את השתלבותו במועדון. על פי מוטיב סינדרלה, חצות הליל הוא מועד פקיעת החלום וכפי ששמלת הנשף של סינדרלה הופכת לבגדי משרתת בלויים והיא חוזרת לפינתה במטבח, כך עמוס חוזר בלי חולצת הנשף שלו ברגל הביתה. האם עמוס הולך להיות סינדרלה בסיפור? האם הסיפור יסתיים באושר ועושר של עמוס ונועה הנסיכה בארמון שאבא הטייקון יבנה להם? או שמוטיב סינדרלה הוכנס לסיפור כדי לומר לנו שעמוס ידידנו לוקה ב"סינדרום סינדרלה" המיוחס בדרך כלל לנשים פאסיביות שמושכנות שאהבה רומנטית תשנה את חייהן האומללים ותהפוך אותן מאושרות לנצח? הפרקים הבאים יגידו.

נראה שהפרקים הבאים יבססו את ההבנה שלנו שאהבה הזו בלתי אפשרית, יעמיקו וישעקו את הסטריאוטיפים ביחס לצדדים. יהיה הסוף אשר יהיה; אם עמוס ישוב לזרועותיה של נוסה, אז המסר הוא שכל אחד צריך להישאר במסגרת ובמעמד הראוי לו, והנורמה היא שזוגיות נורמטיבית צריכה להתקיים בין דומים: מזרחיים עם מזרחיים, עניים עם עניים, סלב עשירים עם סלב עשירים. אם עמוס נועה יחיו באושר ועושר המסר הוא אותו מסר, שכן האופן בו הובנו הדמויות והצגת ההבדלים ביניהם כאינהרנטיים ומהותיים, מחדדים את העובדה שסיפור האהבה הזה הוא כנגד כל הסיכויים, סיפור האהבה הבלתי אפשרי הזה מתויג כחריג, וחריג לא רק שאינו מצביע על הנורמה, אלא הוא מנציח את הסטריאוטיפים העדתיים.

אין בשורה בתבנית הבסיס של הסיפור, ראינו את זה ב"קזבלן" ב"אהבה זה כואב" וברשימה עמוסה להחריד של סרטים וסדרות. למה למרות הכל אנחנו מתפתים להישבות בקסמו הדביק והפתייני של הפרוטוטיפי שמחבר בין מזרחי לאשכנזייה שבאים מעולמות אחרים? כי זה כנראה עונה על הצרכים של שתי הקבוצות: המזרחי – משדרג את מעמדו באמצעות פנטזיית הכיבוש הבלתי אפשרי ועובר את 'הסלקציה' למועדון ה"הגמוניה של הלובר". והאשכנזי – מכונן מחדש את מעמדו כגזע שאליו צריך לשאוף וכמועדון שאליו צריך לנסות להיכנס, ומוסיף לו קורטוב של הכלה מזויפת בסגנון; "אנחנו מדירים?" "מי אמר שאנחנו מועדון חברים סגור?"

"זה הדבר החשוב ביותר שעשיתי בחיים שלי" אומר אסי עזר. ואני אומרת לו: סבבה אסי, הפעם הראשונה שלך עשתה לנו הרעלת קיבה חברתית מלווה בחום וכאבים, הפעם השנייה עלולה להרוג אותנו. רחם עלינו – תפסיק לכתוב!!!

0 ציין 0 שתפי 0

אהבתי

bloggers like this 4

קשור

על השבוע שבו הייתי גבר בפייסבוק | פוסט אורח מאת מיה
1. ב-"כללי"
ב-"כללי"

"נחיה כמו בעל ואישה"
ב-"כללי"

אודות ראומה

בלוג עם תודעה

[הצגת הרשומות של ראומה](#) ←

פוסט זה פורסם בקטגוריה Uncategorized. עם התגים אהבה זה כואב, אסי עזר, גזענות, להיות איתה, מזרחיות, מזרחים, ניתוח ביקורתי, ניתוח תזונתי, סטריאוטיפים, סטריאוטיפים נגד מזרחים, סיפור סינדרלה, ערוץ 2, פרפריה, קזבלו, אפשר להגיע ישירות לפוסט זה עם קישור ישיר.

4 תגובות על זהירות רעל חברתי! | פוסט אורח מאת גילה דנינו-יונה

מירי הגיב:

דצמבר 2, 2013 בשעה 9:27 am

וגם ממצב שוב את מעמד הדוגמנית-סלב כמעמד הכי נחשק, וכמובן, נוכחותו הדתית כמעט של הכסף כמושא לסגידה. ערכים מטופשים, מזויזים, שחזרה אינסופית עליהם בפריים טיים גוררת אחריה עדר של פתיים צרכנים.

[להגיב](#)

נעמה הגיב:

דצמבר 2, 2013 בשעה 8:23 pm

שלום לך!

הפוסט מעניין ואף משעשע. לא צפיתי בסדרה ואין בכוונתי לעשות זאת (נתת לי אינדיקציה מדויקת עכשיו עוד יותר מדוע לא), אך הבנתי מהכתיבה במי ובמה מדובר. הבל הבלים.

רק רציתי לדייק לגבי הדוגמות האחרות שנתת כמקבילים:

א. קזבלן היה ייחוד כי הוא היה ראשון, זה קודם כל, ומעבר לזה, כי יש בו אלמנטים היסטוריים דבאמת היו רלוונטיים אז. פער עדתי ושסע שבאמת היו קיימים. זה מחזמר על התרבות ועל החברה של אז, יותר מאשר על סיפור האהבה הזה, שאחרי ככלות הכל היה די שולי במהלך העלילה עצמה... (מרכז העניין במחזמר הוא סביב קזה עצמו כמבקש למצוא את עצמו בחברה, וסביב עניין הפיצוי-בינוי).

ב. אהבה זה כואב היה שונה משום שלדעתי, הוא היה נטול סממנים עדתיים. כזופים יכולנו לנחש מהי העדה של כל אחד מבני הזוג, אבל הפער האמיתי שהוא הוצג הוא פשוט של עולמות תרבותיים שונים: תל-אביבית יאפית מול מוסכניך חאוה, ואין אף לא לרגע הרמז מי מהם יותר טוב או מה עדיף להיות. השחקנים היו כובשים ומיוחדים, בייחוד אסי כהן, ולכן היה אפשר להאמין להם (עם זאת, מודה משעבר למשחק היפה, לי איישת נמאס אחרי כמה פרקים בעיקר כי זה לא התקדם לשום מקום חוץ מכן ביחד-לא ביחד).

ואם באמת אנחנו רוצים לתת דוגמה על פערים ואהבה בלתי אפשרית, אז "חתולים בצמרת" וגם "היפהפיה והיחפן" מספקים סיפורים הרבה יותר מרגשים 😊

[להגיב](#)

ליהי הגיב:

דצמבר 2, 2013 בשעה 9:15 pm

אין ספק שהקונספט של אהבה בלתי אפשרית הוא מרגיש. הבעיה היא לא בזה, אלא במה אתה מעצב כנסיבות של ה'חוסר אפשריות' הזאת. אם אתה מבסס את זה שוב בכמה המזרחיים מבוססי-כבוד ונטולי הבנה בסיסית בנימוס ובכמה האשכנזים הם עשירים-מעודנים-מנוסים-חכמים וכו' אז אתה מייצר תשתית שמקבעת עוד פעם את הסטריאוטיפים הכי שחוקים לגבי מזרח ומערב, וכשאתה עושה את זה, אז באמת שום כיוון שאליו תיקח את סיפור האהבה הזה לא ייגמר "טוב" מבחינת המזרחים.

[להגיב](#)

pinkfeminist הגיב:

דצמבר 3, 2013 בשעה 1:24 pm

מעניין מאוד. לא ראיתי את התכנית, אבל הניתוח מרתק.

אגב, שמתי לב שבדרך כלל מדובר בגבר שהוא המזרחי, והאישה שהיא אשכנזייה. יש דוגמאות הפוכות, והאם אתן חושבות שזה היה יוצר אולי אינטראקציה שונה?

[להגיב](#)

בלוג בוורדפרס.קום.